

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 8 mars 1893, kl. 6 e. m.

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, i anledning af väckt motion om skärpta bestämmelser för försäljning af margarin.

Till utskottets behandling har öfverlemnats en i Andra Kammarén af herr A. E. Petersson i Hamra väckt motion, n:o 53, hvori han föreslår, »att margarin, hvars tillverkning icke är kontrollerad i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 11 oktober 1889 samt kongl. medicinalstyrelsens kungörelse af den 29 nov. 1889 angående de närmare bestämmelserna för kontrollen, vid stadgadt vite ej må få hållas till salu i Sverige».

Detta sitt förslag stöder motionären på det af honom uppgifna sakförhållandet, att okontrollerad margarin får, till hvad myckenhet som helst, under namn af norsk tillverkning tullfritt införas från Norge till Sverige och obehindradt säljas i vårt land, hvarigenom den med svenska margarinkontrollen afsedda garanti för god och sund vara går förlorad för konsumenten, och de *svenske* margarinfabrikerna, som måste underkasta sig en dyrbar kontroll, derigenom blifva mycket ogynsammare ställda än de *norske*, som ej besväras af någon liknande kontroll. Motionären vill därför »påpeka» »en så påtaglig oegentlighet» för att den må »blifva rättad».

Såsom af motionen synes, har motionären hufvudsakligen rigtat sitt förslag mot import af *okontrollerad* margarin från Norge, derifrån på senare år stora mängder margarin införts till Sverige. Ensamt under år 1892 infördes 615,167 kilogram. Under samma år infördes från andra länder endast 1,595 kilogram margarin. Motionären anser, att denna

betydande import från Norge af *okontrollerad* margarin eger rum i strid mot kongl. förordningen den 30 maj 1890 angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, i hvilken förordnings 1 § finnes bland andra följande, af motionären citerade, stadgande: »Får i det ena riket vara frambringas endast af viss beskaffenhet eller är varas tillverkning underkastad särskild offentlig kontroll, må införsel af sådan vara från det andra riket ega rum endast så vidt varan uppfyller de i det förra riket för densamma stadgade betingelser och kan vid införseln underkastas sådan undersökning, som anses nödig för att kontrollera att så är förhållandet». Om nu detta vore ett allmänt stadgande, som omfattade all import både *land-* och *sjövägen*, så vore, enligt utskottets uppfattning, den af motionären föreslagna åtgärden *alldeles obehöflig*. Ty under nämnda förutsättning kunde följande motivering uppställas: I Sverige är margarins tillverkning underkastad särskild offentlig kontroll, därför må införsel af margarin från Norge ega rum endast så vidt den uppfyller de i Sverige för margarins tillverkning stadgade betingelser. Nu tillverkas i Norge margarin *utan* särskild offentlig kontroll, följaktligen uppfyller icke den i Norge tillverkade margarinen de i Sverige för margarins tillverkning stadgade betingelser och må alltså icke införas till Sverige. Då nu ingen margarin af *norsk* tillverkning får införas till Sverige, förrän den visas vara så kontrollerad, som i Sverige är föreskrifvet, och då ingen annan margarin af *svensk* tillverkning än kontrollerad kan hållas till salu; så följer häraf, att »*okontrollerad margarin*», vare sig af norsk eller svensk tillverkning, *icke kan* hållas till salu i Sverige, såvida gällande författningar efterleivas. Från *andra* länder *kan* visserligen okontrollerad margarin införas och till salu hållas. Men den höga tullen, 20 öre pr kilogram, och deraf beroende prisförhållanden skola sannolikt verka derhän, att ingen nämnvärd myckenhet kommer att från dessa håll införas, helst antagas kan, att allmänheten föredrager den inhemska kontrollerade framför den icke kontrollerade utländska varan, i synnerhet så länge priset å den förra icke är högre än å den senare. Under sådana förhållanden är förbud mot försäljning af okontrollerad margarin obehöfligt.

Sådan bevisföring vore utan tvifvel riktig, om den antagna förutsättningen vore riktig, nemligen om det anförda stadgandet i § 1 af mellanrikslagen vore ett *allmänt* stadgande. Men så är icke förhållandet. Det afser blott handelsgemenskapen *landvägen* mellan de förenade rikena, men eger ingen tillämpning på införseln *sjövägen*, på hvilken väg margarin utan afseende på partiets storlek får införas tullfritt och utan kontroll; hvadan det vore betydelselöst att stadga förbud eller öfva

kontroll mot införsel landvägen, då sjövägen i alla fall stode öppen. Ty §§ 3 och 14 af nämnda lag hafva, i här tillämpliga delar, följande lydelse:

»§ 3.

Svenska eller norska naturalster eller tillverkningar skola vid införsel *landvägen* från det ena riket till det andra vara fria från tullafgifter med undantag af: — — — — —

Är varan åter tillverkad, helt eller delvis, af utländska, i någotdera riket tullpligtiga ämnen, och kan det derå nedlagda arbetet hänföras till hvad med husflit, handverk eller fabriksverksamhet allmänligen förstås, då må ock sådan vara räknas till svensk eller norsk tillverkning, utom i de fall att bearbetningen endast består i: — — — — —

§ 14.

Svenska eller norska naturalster och andra varor, hvilka efter ordalydelsen i § 3 äro att anse såsom svenska eller norska tillverkningar, skola, när de införas från det ena till det andra riket i ettdera rikets fartyg, utan att fartyget under resan i främmande hamn lossat eller lastat, vara tullfria eller tullpligtiga enligt hvad i ofvannämnda paragraf är bestämdt, utan afseende på partiets storlek, endast med undantag af spanmål. —

I öfrigt kommer, beträffande såväl rättigheten till varors ut- eller införsel *sjöledes* från ena till andra riket som beräkning af tullafgifterna dervid, att i hvardera riket till efterrättelse gälla hvad der angående varors ut- eller införsel samt förtullning i allmänhet är eller varder stadgadt.»

Det är tydligt, att enligt dessa stadgandens ordalydelse margarin kan *sjöledes* införas från Norge utan kontroll, utan tull och i huru stora mängder som helst, och får äfven obehindradt säljas i vårt land. Derigenom eluderas delvis den svenska margarinkontrollen, och garantien för god och sund vara går till en stor del förlorad. Derjemte blifva de svenske margarinfabrikanterna, som måste vidkännas en dyrbar kontroll, sämre ställda än de norske fabrikanterna, hvilka icke besväras af någon kontroll. Detta förhållande är en »*påtaglig oegentlighet*». Visserligen borde svenske män inom eget land åtnjuta minst lika stora rättigheter och förmåner, som utländske män nu åtnjuta i Sverige. Utländingar

kunna väl icke skäligen begära eller tillerkännas större förmåner och rättigheter inom riket än landets egna barn. Härutinnan är alltså rättelse af behovet påkallad. Antingen bör kongl. förordningen den 11 oktober 1889 angående kontroll å tillverkningen af margarin och handeln dermed upphävas eller ändring deri ske, eller ock bör man draga konsekvensen af nämnda förordning fullt ut, så att ingen annan margarin får hållas till salu än den, som blifvit kontrollerad enligt nämnda förordning. Detta är helt enkelt en konsekvens af margarinlagen; och så kan rättvisa skipas. Verkan af ett sådant förbud skulle sannolikt blifva nästan detsamma som ett införsel förbud, hvilket icke står i strid med mellanrikslagen. (Se bil. 1 och 2.)

Men att föreslå något allmänt införsel förbud, dertill saknar utskottet all befogenhet, enär motionen icke nämner derom. Icke heller anser utskottet sig böra gå med på en åtgärd, som på en omväg skulle blifva nästan detsamma. Ty margarintillverkningen är icke, enligt utskottets uppfattning, någon så vigtig näring, att den förtjenar skyddas framför alla andra näringar. Men ofvan framhållna förhållanden, särskildt margarinlagens förhållande till mellanrikslagen, har utskottet funnit vara af den vigt och betydelse, att de förtjena af statsmagterna uppmärksammas. Utskottet hemställer därför, att kammaren ville i så måtto bifalla motionen,

att kammaren för sin del besluter, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga saken i öfvervägande och derefter för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i kongl. förordningen den 11 oktober 1889 angående margarintillverkningen, hvilka prövas erforderliga.

Stockholm den 8 mars 1893.

Å utskottets vägnar:

O. W. Redelius.

Bil. 1.

Uti »Den Norske Regjerings underdanigste Indstilling af 25de Januar 1890, som ved Kongelig Resolution af 1ste Februar 1890 naadigst er bifaldt», yttras angående den föreslagna lydelsen af § 1 i förslaget till ny mellanrikslag, som genom kongl. proposition n:o 38 framlades för Norges Storting, följande:

»Departementet skal i Anledning af ovenstaaende Forslag tillade sig at bemærke Folgende:

§ 1.

I Stedet for, at der efter den gjældende Mellemrigslov alene er Adgang til at forbyde Udførsel fra det ene Rige til det andet af indenlandske Naturprodukter eller Tilvirkninger, forsaavidt Udførselen sker søværts (se Mellemrigl. § 14), vil der efter Forslaget være Adgang til at gjøre et almindeligt Udførselforbud gjældende ogsaa for landværts Førsel fra det ene Rige til det andet af saadane Varer med Undtagelse af Jern og Staal af alle Slag, og, med en vis Begrænsning, Skovprodukter.

Tillægget indeholder derhos en Bestemmelse om at en Vare, der i vedkommende Land alene maa frembringes eller tilvirkes af en vis Beskaffenhed eller hvis Tilvirkning dersteds er underkastet særskilt offentlig Kontrol, ikke maa indføres uden at opfylde de foreskrevne Betingelser.

De foreslaaede Forandringer antages ikke for Tiden at ville medføre nogen Forandring i den hidtil stedfundne Vareførsel mellem Landene, uden forsaavidt at Udførselen fra Norge til Sverige af her i Landet tilvirket Margarinsmør paa Grund af de i Sverige indførte Bestemmelser om denne Vares Tilvirkning vil blive vanskliggjort.»

Bil. 2.

Enligt protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i sammansatt svenskt-norskt statsråd å Stockholms slott den 21 februari 1890, då Kongl. Maj:t beslöt framställning till Sveriges Riksdag och Norges Storting om antagande af nu gällande förordning angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden, yttrade föredragande departementschefen följande angående den föreslagna lydelsen af § 1:

Med den affattning, denna paragraf för närvarande eger, omöjliggör densamma förbud mot ut- eller införsel landvägen mellan de förenade rikena i andra fall, än när förbudet står i samband med karantänsföreskrifter. Under erinran, att ett allmänt ut- eller införsel förbud härigenom betages all kraft och verkan, men att förhållanden likväl kunna inträda, som göra en dylik åtgärd nödvändig, har tullkomitén så formulerat ifrågavarande paragraf, att ett allmänt dylikt förbud utan vidare skulle varda tillämpligt äfven å varutrafiken mellan Sverige och Norge. Såsom resultat af de förda förhandlingarna föreligger nu ett förslag till affattning af § 1, som, om det än icke fullständigt ansluter sig till tullkomiténs förslag, likväl bereder hvarterdera riket en vidsträckt frihet i förevarande hänseende och öppnar tillfälle att stadga ut- eller införsel förbud i alla de fall, der det kan vara någon anledning antaga, att yrkanden på dylika förbud kunna med någon styrka framträda.